

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 71

van **LORIN PARYS**

datum: 14 oktober 2021

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

### *Elektronisch toezicht - Stand van zaken*

Elektronisch toezicht (ET) is een vrijheidsbeperkende maatregel, opgelegd door een rechter, die in bepaalde instanties een gevangenisstraf kan vervangen. Personen die onder ET staan, krijgen een elektronische enkelband omgedaan en moeten op vooraf vastgelegde uren aanwezig zijn op zijn of haar adres. Het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht (VCET) is verantwoordelijk voor het plaatsen en controleren van de enkelbanden.

Personen die onder ET staan, hebben recht op een leefvergoeding indien ze geen andere inkomsten hebben tijdens de periode dat ze onder ET staan.

1. Kan de minister een overzicht geven van het aantal personen onder ET dat een leefvergoeding kreeg in de laatste 5 jaar? Graag een opdeling per jaar, per provincie en het verkregen bedrag.
2. Kan de minister een overzicht geven van het aantal personen onder ET dat onterecht een leefvergoeding kreeg in de laatste 5 jaar? Graag een opdeling per jaar, per provincie en of de leefvergoeding teruggevorderd is en voor welk bedrag.
3. Op welke manier wordt nagegaan of iemand recht heeft op een leefvergoeding? Gebeurt er een voorafgaande middelentoets? Hoe wordt bepaald dat iemand zijn leefvergoeding moet terugstorten?
4. Een persoon kan schulden opbouwen tegenover het VCET wanneer hij bijvoorbeeld een enkelband beschadigt of een onterecht uitgekeerde leefvergoeding niet terugbetaalt. Indien deze schuld niet vereffend is wanneer hij een nieuw misdrijf pleegt waarvoor hij onder ET geplaatst zou kunnen worden, moet hij de straf in de gevangenis uitzitten.

Kan de minister een overzicht geven van het aantal personen dat schulden heeft bij het VCET in de laatste 5 jaar? Graag een overzicht per jaar, per provincie, het bedrag dat verschuldigd is en hoeveel personen een gevangenisstraf hebben uitgezeten omdat ze niet opnieuw onder ET geplaatst konden worden omdat ze nog schulden bij het VCET hadden openstaan.

**ANTWOORD**

op vraag nr. 71 van 14 oktober 2021

van **LORIN PARYS**

1. Een leefvergoeding wordt uitbetaald aan justitiabelen die normaliter recht hebben op een leefloon van het OCMW, maar dit niet toegekend krijgen omdat ze ingeschreven staan op rol van een strafinrichting. Dit is van toepassing op justitiabelen die elektronisch toezicht als uitvoeringsmodaliteit van een gevangenisstraf krijgen. Zij krijgen dus geen leefloon van het OCMW, ondanks dat ze in hun eigen woonst verblijven en dus zelf in hun levensonderhoud moeten voorzien. Personen voor wie elektronisch toezicht als autonome straf krijgen toegekend, hebben niet het statuut van gedetineerde en krijgen dus wel een leefloon van het OCMW als ze er recht op hebben. Vanzelfsprekend zorgt dit voor veel onduidelijkheid op het terrein. Bovendien oordeelde de arbeidsrechtbank in Luik in 2018 naar aanleiding van een concrete zaak dat ook justitiabelen onder elektronisch toezicht als uitvoeringsmodaliteit van een gevangenisstraf van het leefloon moeten kunnen genieten, én dat de uitbetaling hiervan ten laste valt van het OCMW, en dus de facto, van het ministerie voor Maatschappelijke Integratie. Om die reden ben ik momenteel in gesprek met minister Lalieux, bevoegd voor Maatschappelijke Integratie, met de vraag om artikel 39, 1e lid, KB van 11 juli 2002 houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie te actualiseren rekening houdende met de verschillende vormen van elektronisch toezicht.

Het bedrag van de leefvergoeding hangt af van het statuut van de justitiabele. Een alleenstaande ontvangt €20,85 per dag (ongeveer 625€ per maand), een samenwonende €13,90 per dag (ongeveer 417€ per maand). Deze bedragen zijn lager dan het leefloon dat de justitiabele normaliter van het OCMW zou krijgen (1024,49€ per maand voor een alleenstaande en 682,99€ per maand voor een samenwonende).

Onderstaande tabel geeft per jaar het aantal begunstigden weer die een leefvergoeding hebben ontvangen en het totaal uitgekeerd bedrag. De stijging van de cijfers is te wijten aan het feit dat er omwille van corona meer elektronisch toezicht werd uitgesproken en er ook meer personen zonder werk kwamen te vallen. Onze registratietool laat niet toe om deze gegevens verder op te splitsen per provincie.

| Jaar | Categorie     | # begunstigden | VEK (€)      |
|------|---------------|----------------|--------------|
| 2016 | Alleenstaande | 281            | 462.171,26   |
|      | samenwonende  | 708            | 775.959,65   |
|      | TOTAAL        | 989            | 1.238.130,91 |
| 2017 | Alleenstaande | 314            | 490.331,62   |
|      | samenwonende  | 818            | 825.124,41   |
|      | TOTAAL        | 1132           | 1.315.456,03 |
| 2018 | Alleenstaande | 328            | 590.428,18   |
|      | samenwonende  | 727            | 687.108,29   |
|      | TOTAAL        | 1055           | 1.277.536,47 |

|      |               |             |                     |
|------|---------------|-------------|---------------------|
| 2019 | Alleenstaande | 324         | 562.875,17          |
|      | samenwonende  | 762         | 838.211,07          |
|      | <b>TOTAAL</b> | <b>1086</b> | <b>1.401.086,24</b> |
|      |               |             |                     |
| 2020 | Alleenstaande | 377         | 720.364,35          |
|      | samenwonende  | 827         | 1.084.927,09        |
|      | <b>TOTAAL</b> | <b>1204</b> | <b>1.805.291,44</b> |

2. Onderstaande tabel geeft opgesplitst per jaar een overzicht van de terugvorderingen van leefvergoedingen. De terugvorderingen worden geregistreerd bij het jaar dat de procedure tot terugvordering is opgestart. Door een inhaalbeweging zijn de onterecht uitgekeerde leefvergoedingen en terugvorderingen van 2017 gespreid teruggevorderd over 2018 en vooral 2019, wat het lage cijfer in deze tabel van 2017 verklaart.

Onze registratietool laat het momenteel niet toe om deze gegevens verder op te splitsen per provincie.

| Jaar | Aantal personen | Teruggevorderd bedrag € | Openstaande vordering € |  |
|------|-----------------|-------------------------|-------------------------|--|
| 2016 | 346             | 55.043,37               | 36.353,34               |  |
| 2017 | 16              | 6.011,75                | 264,10                  |  |
| 2018 | 250             | 19.067,82               | 38.499,98               |  |
| 2019 | 508             | 61.030,34               | 82.807,33               |  |
| 2020 | 205             | 25.801,31               | 28.971,46               |  |

3. Justitiabelen die een leefvergoeding wensen te ontvangen, kunnen hiervoor een aanvraag indienen. Om deze aanvraag te vervolledigen moeten zij een attest van het OCMW en een attest van de RVA of VDAB toevoegen waaruit blijkt dat zij van deze diensten geen vergoeding ontvangen. Een attest van gezinssamenstelling dient eveneens te worden toegevoegd om te controleren of de betrokkene alleenstaand dan wel samenwonend is. Dit statuut bepaalt immers het bedrag van de leefvergoeding. Het geheel van deze documenten samen zijn noodzakelijk om een leefvergoeding aan te vragen. Het dossier wordt dan intern geanalyseerd en vervolgens wordt er beslist of er al dan niet een leefvergoeding wordt toegekend.

Een terugvordering wordt gevraagd als blijkt dat de betrokkene onterecht een leefvergoeding voor een bepaalde periode heeft ontvangen doordat hij bijvoorbeeld tewerkgesteld was, een pensioen, invaliditeitsuitkering of werkloosheidsuitkering ontving, of als blijkt dat de justitiabele wordt opgevolgd door de diensten van de Franstalige Gemeenschap.

4. Onderstaande tabel geeft het aantal schulddossiers per provincie per jaar weer, alsook het totaal schuldbedrag.

| Aantal schulddossiers per provincie |  |      |      |      |      |      |  |  |
|-------------------------------------|--|------|------|------|------|------|--|--|
|                                     |  | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |  |  |
| Antwerpen                           |  | 49   | 40   | 46   | 97   | 88   |  |  |
| Brussels Hoofdstedelijk Gewest      |  | 1    | 6    | 5    | 6    | 5    |  |  |
| Limburg                             |  | 22   | 12   | 15   | 32   | 28   |  |  |
| Oost-Vlaanderen                     |  | 25   | 31   | 21   | 46   | 30   |  |  |

|                            |  |                |                |               |                |                |  |  |
|----------------------------|--|----------------|----------------|---------------|----------------|----------------|--|--|
| Vlaams-Brabant             |  | 5              | 6              | 14            | 24             | 21             |  |  |
| West-Vlaanderen            |  | 18             | 25             | 22            | 35             | 25             |  |  |
| <b>Eindtotaal</b>          |  | <b>120</b>     | <b>120</b>     | <b>123</b>    | <b>240</b>     | <b>197</b>     |  |  |
| <b>Totaal schuldbedrag</b> |  | <b>166.201</b> | <b>111.686</b> | <b>65.383</b> | <b>345.366</b> | <b>239.256</b> |  |  |

*\* cijfer tot 18/10/2021*

Hier zien we dat het aantal schulddossiers in verhouding staat met het aantal uitgesproken dossiers elektronisch toezicht, zoals bijvoorbeeld in Antwerpen het geval is. Vanzelfsprekend leidt dit dan ook tot meer schuldvorderingen in dat arrondissement.

De Ministeriële Omzendbrief nr. SE/ET-2 van 17/07/2013 bepaalt onder hoofdstuk 2 Procedure/beslissing van gevangenisdirecteur dat, wanneer de directeur van het NCET vaststelt dat het gaat om een veroordeelde van wie een vorig ET om ernstige redenen is mislukt, hij de gevangenisdirecteur daarvan op de hoogte brengt. De gevangenisdirecteur beoordeelt dan de opportuniteit inzake een beslissing inzake ET. Indien het gaat om een veroordeelde die het materiaal na afloop van de maatregel niet heeft teruggegeven, neemt de directeur geen beslissing inzake ET en ondergaat de veroordeelde zijn straf in de gevangenis tenzij een terugbetalingsplan/teruggave van het materiaal.

Hierbij moet niet het volledig saldo van een schuld betaald zijn voor de opstart van een nieuw mandaat elektronisch toezicht, dit kan ook worden opgestart van zodra een afbetalingsplan met de justitiabele wordt opgesteld.

Het aantal personen dat omwille van een openstaande schuld bij het VCET in de gevangenis werden geplaatst is bij ons niet bekend.